

Afgørelser – Reg. nr.: 00226.00

Fredningen vedrører: Pramvej

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 26-01-1954

Fredningsnævnet 16-01-1953

Kendelser 16-11-1928

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1954, den 26. januar, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1129/53 vedrørende almenhedens færdsel på en strækning ved Esrum sø i Nødebo.

I den af fredningsnævnet for Frederiksborg amt den 6. januar 1953 afsagte kendelse hedder det:

"Ved nævnets kendelse af 16/11 1928 blev den såkaldte Pramvej ved Esrum sø i Nødebo fredet således, at der skal være uhindret adgang for almenheden til som hidtil at færdes langs bredden af søen forsåvidt angår ejendommene matr.nr. 8ad, 8ak, 8a, 8ag, 8u og 3a af Nødebo by og sogn.

Det bemærkes herved, at det ved 1ste Landsrets dom af 27/9 1928 er fastslået, at der ved Alderstid er vundet hævd for almenheden til at færdes langs søbredden fra statsskoven Nødebo Holt til færgestedet ved Nødebo kro, samt at Pramvejen er optaget på gangstiregulativet for Esbønderup-Nødebo kommune.

Gennem årene er Pramvejen imidlertid i nogen grad gået i forfald, særlig på strækningen matr.nr. 8a.

Da der fra vejen er en meget smuk og af almenheden særdeles påskønnet udsigt over Esrum sø, er det nævnet magtpåliggende så vidt gørligt at retablere forholdene, så meget mere, som det er lykkedes nævnet at få fredet den endnu skønnere (internationalt berømte) udsigt over søen fra Sørup, hvilken udsigt derfor formentlig - hvad vore efterkommere næppe vil kunne forstå - må betragtes som fortabt.

I foran nævnte henseende stiller det sig så heldigt, at der under forhandlingerne om fredning af Esrum søs omgivelser mellem overfredningsnævnet og ejeren af matr.nr. 8a, sognefoged Henrik Larsen, blev truffet følgende aftale:

"Ejeren kan bebygge arealet en strimmel af arealet langs søen af en bredde af 10 m skal holdes ubebygget, og der må ikke på dette areal være beplantning eller hegn, der er højere end 1 m. Det skal være ejeren tilladt på den nævnte strimmel at anlægge en vej, hvis grænse ud til søen ikke må være fjernere end 3 m fra søbredden. Til en sådan

vej skal offentligheden have adgang i samme omfang som på den bestående sti".

Ganske vist har Overfredningsnævnet senere udtalt, at denne aftale må anses som bortfaldet derved, at Nødebo er udgået af Esrum-fredningen, men herimod har sognefoged Henrik Larsen protesteret under henvisning til, at han i henhold til aftalen - hvad der vistnok er rigtigt - har solgt hele arealet, men stadig er villig til at udlægge (ikke anlægge) den forannævnte sti.

Nævnet, der formener, at alle spørgsmål om dispensation fra skovbyg-
gelinien henhører under sammes kompetence, kan ganske tiltræde den mel-
lem Overfredningsnævnet og sognefoged Henrik Larsen afsluttede aftale
under hensyn til, at den foran nævnte sti på de foran nævnte betingel-
ser netop egner sig til at afløse den forfaldne del af Pramvejen.

Herefter anser nævnet det som rigtigst at ophæve kendelsen af 16/11
1928 og at bestemme, at offentlighedens adgang ad Pramvejen fremtidig
skal foregå som vist på hoslagte kort og de på det angivne matr. numre,
hvorved bemærkes, at de nord og syd for matr.nr. 8a liggende dele af
Pramvejen allerede må anses som fredede ved kendelsen af 1928. Et min-
dretal ønsker dog herved at bemærke, at fredningen i 1928 angår den -
endnu bestående - sti langs søen, hvorfor det ikke kan tiltrædes, at
færdselsretten f.s.v. matr.nr. 8 ad, 8 ak og 8 ax angår er flyttet bort
fra søbredden.

Endvidere bemærkes, at det er nævnet bekendt, at Esbønderup-Nødebo
kommune på et begrænset område ved Pramvejen ønsker etableret en bade-
ret for almenheden, samt at kommunen selv vil drage omsorg for, at det-
te sker på lovlig måde og vederlagsfrit.

Endelig bemærker nævnet, at det må anses som nødvendigt, at Pramvejs-
øen i sin - delvis - nye skikkelse optages på gangstiregulativet."

Konklusionen er sålydende:

"Nævnets kendelse af 16/11 1928 ophæves.

Der skal som hidtil være uhindret adgang for almenheden til at fær-
des til fods langs bredden af Esrum sø således som angivet på det ken-
delsen vedhæftede kort, der omfatter matr. numrene 8 ad, 8 ak, 8 ax,
8 aø, 8 bc, 8 bq, 8 bo, 8 bp, 8 a, 8 aæ, 8 u og 8bn af Nødebo by og
sogn.

Med hensyn til matr. nr. 8 a og 8 aæ gælder specielt, at den udlag-
te vej ikke må være fjernere end 3 m fra søbredden, og at der på dette
areal ikke må findes bevoksning højere end een meter.

Det er klart, men for en sikkerheds skyld mener nævnet dog at burde

tilføje, at kendelsens gyldighed er afhængig af, at der ikke - gennem appel af kendelsen - gøres indgreb i den sognefoged Henrik Larsen til- lagte dispositionsret, der er en forudsætning for hans tilslutning til færdselsretten over den foran nævnte sti.

Nærverende kendelse vil - med fredningsnævnet for Frederiksborg amt som påtaleberettiget - være at tinglyse som servitutstiftende på de for- an anførte matr. numre af Nødebo by og sogn.

Da kendelsen kun omfatter færdselsret, overlades spørgsmålet om eta- blering af badningsret til Esbønderup-Nødebo kommune."

Kendelsen er påanket af Esbønderup-Nødebo sogneråd, som til begrun- delse af anken har anført, at vejen er ført bag de tre grunde, der lig- ger nærmest Nødebo holt, ligesom der er godkendt et bælte af 3 meters bredde mellem søbredden og pramvejen, medens offentligheden som hidtil ønsker færdselsret helt ud til søbredden i hele vejens længde.

Overfredningsnævnet har den 4. juni 1953 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med repræsentanter for sognerådet samt med sogne- foged Henrik Larsen og dennes sagfører, overretssagfører Carl F. Raa- schou, og andre i sagen interesserede.

Vedrørende den i kendelsen omtalte aftale mellem overfredningsnævnet og sognefoged Henrik Larsen bemærkes:

Overfredningsnævnet foretog den 8. og 9. september 1950 besigtigelse af en lang række ejendomme ved Esrum sø i anledning af en af fred- ningsnævnet for Frederiksborg amt afsagt kendelse om fredning af Esrum sø's omgivelser. I overfredningsnævnets protokol for den 9. september 1950 hedder det bl.a.: "Løbe nr. 218 gårdejer Niels Henrik Larsen, matr.nr. 8a, 8aa Nødebo.

Ejeren mødte med overretssagfører Raaschou. Overfredningsnævnet tilbød følgende ordning.

Ejeren kan bebygge arealet med eenetages huse til beboelse efter godkendelse af tegninger og beliggenhedsplan af fredningsnævnet. Til husene kan udlægges haver med beplantning. Grundene skal være ikke under 1000 m². En strimmel af arealet langs søen af en bredde af 10 m skal holdes ubebygget, og der må ikke på dette areal være beplantning eller hegn, der er højere end 1 m. Det skal være ejeren tilladt på den nævnte strimmel at anlægge en vej, hvis grænse ud til søen ikke må være fjernere end 3 m fra søbredden. Til en sådan vej skal offentligheden have adgang til færdsel i samme omfang som på den bestående sti. Her- efter bortfalder den ejeren tillkendte erstatning. Ejeren tiltrådte denne ordning."

Overfredningsnævnet besluttede senere at lade en del af de arealer, som omfattedes af fredningsnævnets kendelse, udgå af fredningen, herunder det sognefoged Henrik Larsen tilhørende, i nærværende sag omhandlede areal. Den ovennævnte aftale, der var et led i de almindelige forhandlinger om den verserende fredningssag, måtte herefter anses for bortfaldet. Når da den påankede fredningskendelse af 6. januar 1953 giver ejeren ret til at udnytte sit areal i overensstemmelse med den nævnte aftale, må dette opfattes som en tilladelse i henhold til naturfredningslovens § 25, 2. stk.

For så vidt angår kendelsens bestemmelse om, at fredningsnævnets kendelse af 16. november 1928 ophæves, idet dog et mindretal ikke har kunnet tiltræde, at færdselsretten, for så vidt angår matr.nr. 8 ad, 8 ak og 8 ax, flyttes bort fra søen, bemærkes, at der til en beslutning om ophævelse af den nævnte kendelse kræves enstemmighed i nævnet, jfr. naturfredningslovens § 18, 1. stk.

Overfredningsnævnet har ikke ment at kunne ophæve den ret til færdsel langs Esrum sø, som måtte tilkomme almenheden i henhold til Østre landsrets dom af 27. september 1928, hvorefter appellanten gårdejer Jørgen A. Mathiesen som ejer af ejendommen matr.nr. 8 a af Nødebo by og sogn og appellanten bankassistent A.A. Rafn som ejer af matr.nr. 8 ad sammesteds bør anerkende almenhedens ret til at færdes som hidtil langs bredden af Esrum sø over de ovennævnte appellanterne tilhørende ejendomme i fortsættelse af den gennem statsskoven "Nødebo Holt" førende sti, der gennem en åbning i skovhegnets munder ud på matr.nr. 8 ad og fører til færgestedet ved Nødebo kro.

Overfredningsnævnet spurgte derfor i skrivelse af 18. juli 1953 overretssagfører Carl F. Raaschou, hvilket standpunkt hans klient sognefoged Henrik Larsen, under den angivne forudsætning indtog til spørgsmålet om stadfæstelse eller ophævelse af den påankede kendelse. Overretssagføreren svarede den 19. september s.å., at hans klient, som ikke gjorde indsigelse mod den færdselsret, som måtte tilkomme almenheden i henhold til den ovenfor nævnte landsretsdom, var gået ud fra, at sognerådet havde frafaldet anken, men at han, hvis overfredningsnævnet agtede at afsige kendelse, påstod stadfæstelse af den påankede kendelse.

Sognerådet har overfor overfredningsnævnet fastholdt sin anke.

Som ovenfor nævnt mener overfredningsnævnet ikke at kunne ophæve den ret til færdsel, som måtte tilkomme almenheden i henhold til Østre landsrets dom af 27. september 1928. Som følge heraf må det også have sit forblivende ved fredningsnævnets kendelse af 16. november 1928, der ikke fastsætter nogen færdselsret, som er videregående end den ved

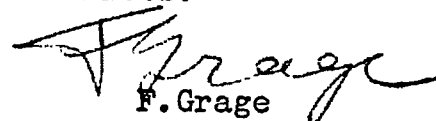
dommen fastslæde.

Det kort hvortil der henvises i nævnets kendelse af 6. januar 1953 er vedhæftet nærværende kendelse (kort nr. F. 144).

T h i b e s t e m m e s :

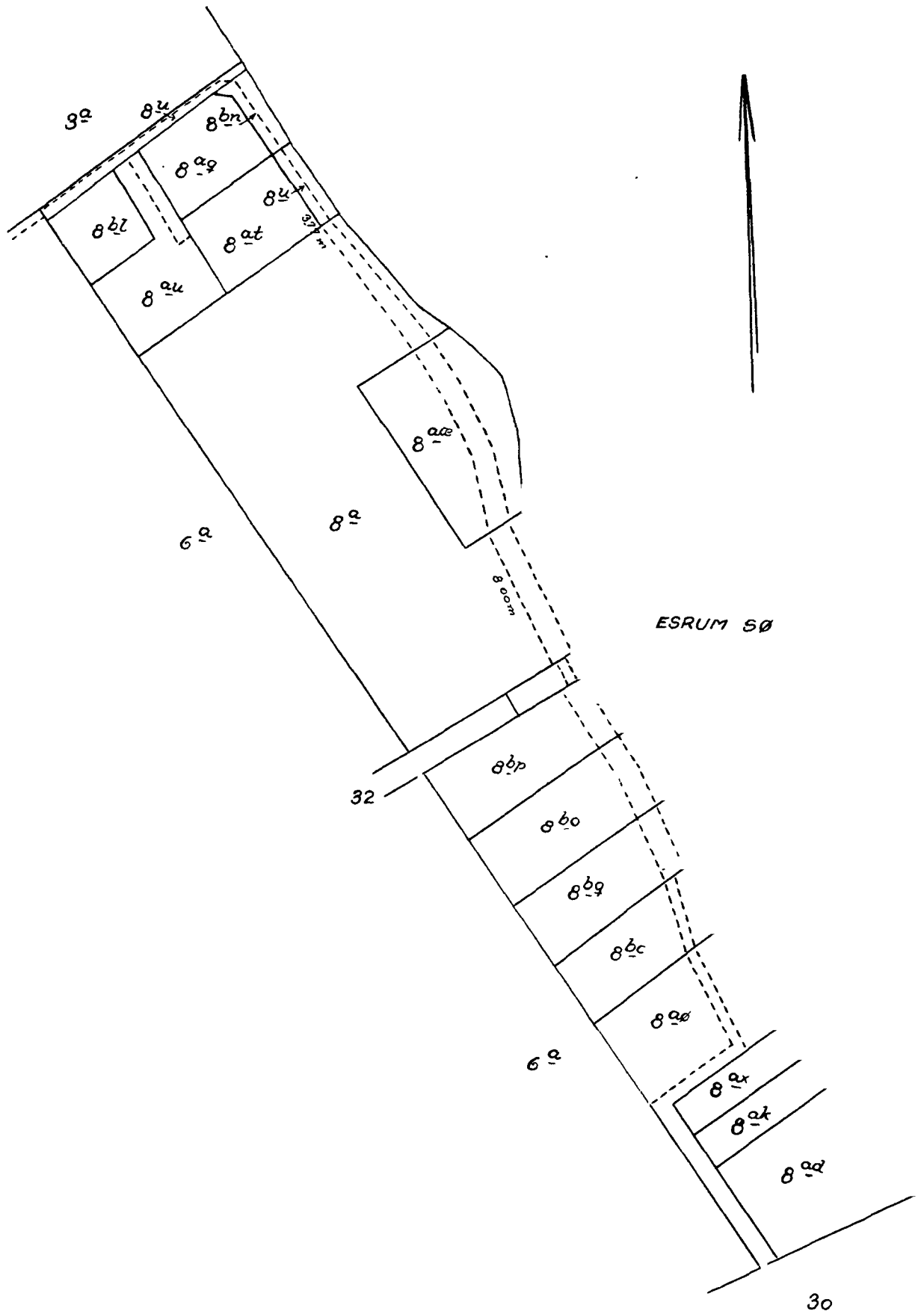
Den af fredningsnævnet for Frederiksborg amt den 6. januar 1953 afsagte kendelse stadfæstes med den af det foranstående ~~tilgode ændring~~, således at der herefter - udover den ved fredningsnævnets kendelse af 16. november 1928 tillagte færdselsret - tillægges almenheden uhindret adgang til at færdes til fods ad en over m.nr. 8 a og 8 æ udlagt vej, der ikke må udlægges fjernere fra søbredden end 3 m. , og således at den ejeren meddelte - foran gengivne - dispensation godkendes, for så vidt angår dens øvrige bestemmelser .

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage

overfredningsnævnets sekretær

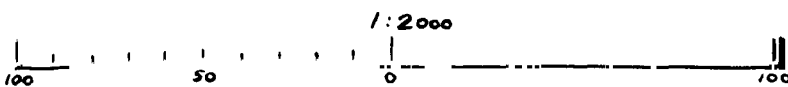

ESRUM SØ

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 14-1-54

By: NØDEBO
 Sogn: -

Plan nr. Fr. 144

FREDNINGSNÆVNET>

6/1-53

K E N D E L S E ~~20~~afsagt den ~~31. dec. 1952~~ 6 JAN 1953af naturfredningsnævnet for Frederiksborg amt.

Ved nævnets kendelse af 16/11 1928 blev den saakaldte Pramvej ved Esrum sø i Nødebo fredet saaledes, at der skal være uhindret adgang for Almenheden til som hidtil at færdes langs bredden af søen forsaavidt angaar ejendommene matr.nr. 8ad, 8ak, 8a, 8ag, 8u og 3a af Nødebo by og sogn.

Det bemærkes herved, at det ved Østre Landsrets dom af 27/9 1928 er fastslaaet, at der ved Alderstid er vundet hævd for almenheden til at færdes langs søbredden fra statsskoven Nødebo Holt til færgestedet ved Nødebo kro, samt at Pramvejen er optaget paa gangstiregulativet for Esbønderup-Nødebo kommune.

Gennem aarene er Pramvejen imidlertid i nogen grad gaaet i forfald, særlig paa strækningen matr. nr. 8a.

Da der fra vejen er en meget smuk og af almenheden særdeles paaskønnet udsigt over Esrum sø, er det nævnet magtpaaliggende saa vidt gørligt at retablere forholdene, saa meget mere, som det ikke er lykkedes nævnet at faa fredet den endnu skønnere (internationalt berømte) udsigt over søen fra Sørup, hvilken udsigt derfor formentlig - hvad vore efterkommere næppe vil kunne forstaa - maa betragtes som fortabt.

I foran nævnte henseende stiller det sig saa heldigt, at der under forhandlingerne om fredning af Esrum søs omgivelser mellem Overfredningsnævnet og ejeren af matr. nr. 8a, sognefoged Henrik Larsen, blev truffet følgende aftale:

"Ejeren kan bebygge arealet en strimmel af arealet langs søen af en bredde af 10 m skal holdes ubebygget, og der maa ikke paa dette areal være beplantning eller hegn, der er højere end 1 m. Det skal være ejeren tilladt paa den nævnte strimmel at anlægge en vej, hvis grænse ud til søen ikke maa være fjernere end 3 m fra søbredden. Til en saadan vej skal offentligheden have adgang i samme omfang som paa den bestaaende sti".

Ganske vist har Overfredningsnævnet senere udtalt, at denne aftale maa anses som bortfaldet derved, at Nødebo er udgaaet af Esrum-fredningen, men herimod har sognefoged Henrik Larsen protesteret, under henvisning til, at han i henhold til aftalen - hvad der vistnok er rigtigt - har solgt hele arealet, men stadig er villig til at udlægge (ikke anlægge) den forannævnte sti.

Nævnet, der formener, at alle spørgsmaal om dispensation fra skovbyggelinien henhører under sammes kompetence, kan ganske tiltræde den mellem Overfredningsnævnet og sognefoged Henrik Larsen afsluttede aftale under hensyn til, at den foran nævnte sti paa de foran nævnte betingelser netop egner sig til at afløse den forfaldne del af Pramvejen.

Herefter anser nævnet det som rigtigst at ophæve kendelsen af 16/11 1928 og at bestemme, at offentlighedens adgang ad Pramvejen fremtidig skal foregaa som vist paa hoslagte kort og de paa det angivne matr. numre, hvorved bemærkes, at de nord og syd for matr. nr. 8a liggende dele af Pramvejen allerede maa anses som fredede ved kendelsen af 1928. Et mindretal ønsker dog herved at bemærke, at fredningen i 1928 angaar den - endnu

bestaaende - sti langs søen, hvorfor det ikke kan tiltrædes, at færdselsretten f.s.v. matr.nr. 8 ad, 8 ak og 8 ax angaar er flyttet bort fra søbredden.

Endvidere bemærkes, at det er nævnet bekendt, at Esbønderup-Nødebo kommune paa et begrænset omraade ved Pramvejen ønsker etableret en baderet for almenheden, samt at kommunen selv vil drage omsorg for, at dette sker paa lovlig maade og vederlsgafrit.

Endelig bemærker nævnet, at det maa anses som nødvendigt, at Pramvejen i sin - delvis - nye skikkelse optages paa gangstiregulativet.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Nævnets kendelse af 16/11 1928 ophæves.

Der skal som hidtil være uhindret adgang for almenheden til at færdes til fods langs bredden af Esrum sø saaledes som angivet paa det kendelsen vedhæftede kort, der omfatter matr. numrene 8 ad, 8 ak, 8 ax, 8 aø, 8 bc, 8 bq, 8 bō, 8 bp, 8 a, 8 aæ, 8 u og 8 b af Nødebo by og sogn.

Med hensyn til matr. nr. 8 a og 8 aæ gælder specielt, at den udlagte vej ikke maa være fjernere end 3 m fra søbredden, og at der paa dette areal ikke maa findes bevoksning højere end een meter.

Det er klart, men for en sikkerheds skyld mener nævnet dog at burde tilføje, at kendelsens gyldighed er afhængig af, at der ikke - gennem appel af kendelsen - gøres indgreb i den sognefoged Henrik Larsen tillagte dispositionsret, der er en forudsætning for hans ^Atilslutning til færdselsretten over den foran nævnte sti.

Nærværende kendelse vil - med fredningsnævnet for Frederiksberg amt som paataleberettiget - være at tinglyse som servitutstiftende paa de foran anførte matr. numre af Nødebo by og sogn.

Da kendelsen kun omfatter færdselsret, overlades spørgsmaalet om etablering af badningsret til Esbønderup-Nødebo kommune.

J. L. Buch. Carl Poulsen. K. Jensen.

Ændringer i eller omstødelse af denne kendelse kan kun kræves, hvis den inden 4 uger indankes for Overfredningsnævnet, Slotsholmsgade 10, København K.

KENDELSER >

U D S K R I F T

af

16/11 - 928

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Frederiksborg Amtsrådsreds

K e n d e l s e

afsagt den 16. November 1928.

Da det maa anses tilstrækkelig godtgjort, at Almenheden har en gennem Alderstid hævdvunden Ret til uhindret Færdsel til Fods langs Bredden af Esrom Sø over Ejendommene Matr. Nr. 8ad, 8ak, 8a, 8aq, 8u og 3a af Nøddebo By og Sogn i Fortsættelse af den gennem Statsskoven Nødebo Holt førende Sti, der gennem en Aabning i Skovhegnet munder ud paa Matr. Nr. 8ad og først i nordlig, derefter i nordvestlig Retning fører til Færgestedet ved Nøddebo Kro, samt da saadan Færdselsret er af væsentlig Betydning for Befolkningens Friluftsliv, fastsætter Nævnet i Medfør af Lov om Naturfredning af 8. Maj 1917 § 1, 2. Stk., at Adgangen for Almenheden til Færdsel til Fods paa den nævnte Strækning skal være fri og uhindret til enhver Tid, uanset, om Søbredden i Tidens Løb maatte flytte sig.

Det skal dog ikke være Grundejerne forment paa tværs af Søbredden at opsætte Hegn, men der skal i saa Tilfælde til Passage for Fodgængere i Hegnene opsættes Lea, Laager eller andre Indretninger, som aabner Adgangen for Fodgængere. I de nuværende Hegn skal der inden nedennævnte Frist aabnes Adgange som fornævnt, hvorved med Hensyn til Matr. Nr. 8ad bl.a. bemærkes, at Adgangen skal anbringes i de østfor Beboelseshuset anbragte indre Hegn, og med Hensyn til Matr. Nr. 8ak bemærkes, at Adgangene i det nordlige og det sydlige Hegn skal anbringes henholdsvis østfor Flagstangen og østfor Brønden.

Badning og Ophold paa Søbredden skal ikke være Almenheden tilladt.

Da Færdselsretten som oven bemærket er hævdvunden, bliver der ikke at tilkende vedkommende Grundejere nogen Erstatning.

For saa vidt Landbrugsministeriet har paastaet dels Forbud mod Opsætning af Hegn mellem Stien og Søbredden, hvorved den landskabelige Udsigt hindres, dels Fjernelse af de udfør Bredden af Matr. Nr. 8ad opførte Pavilloner, finder Nævnet, at der ikke for Tiden er Anledning til at træffe Bestemmelse i saa Henseende.

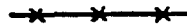
T h i b e s t e m m e s :

Der skal være uhindret Adgang for Almenheden til som hidtil at færdes til Fods langs Bredden af Esrom Sø paa den oven angivne Strækning. Inden 1. Maj 1929 bør de vedkommende Grundejere efterkomme de dem ovenfor paalagte Foranstaltninger.

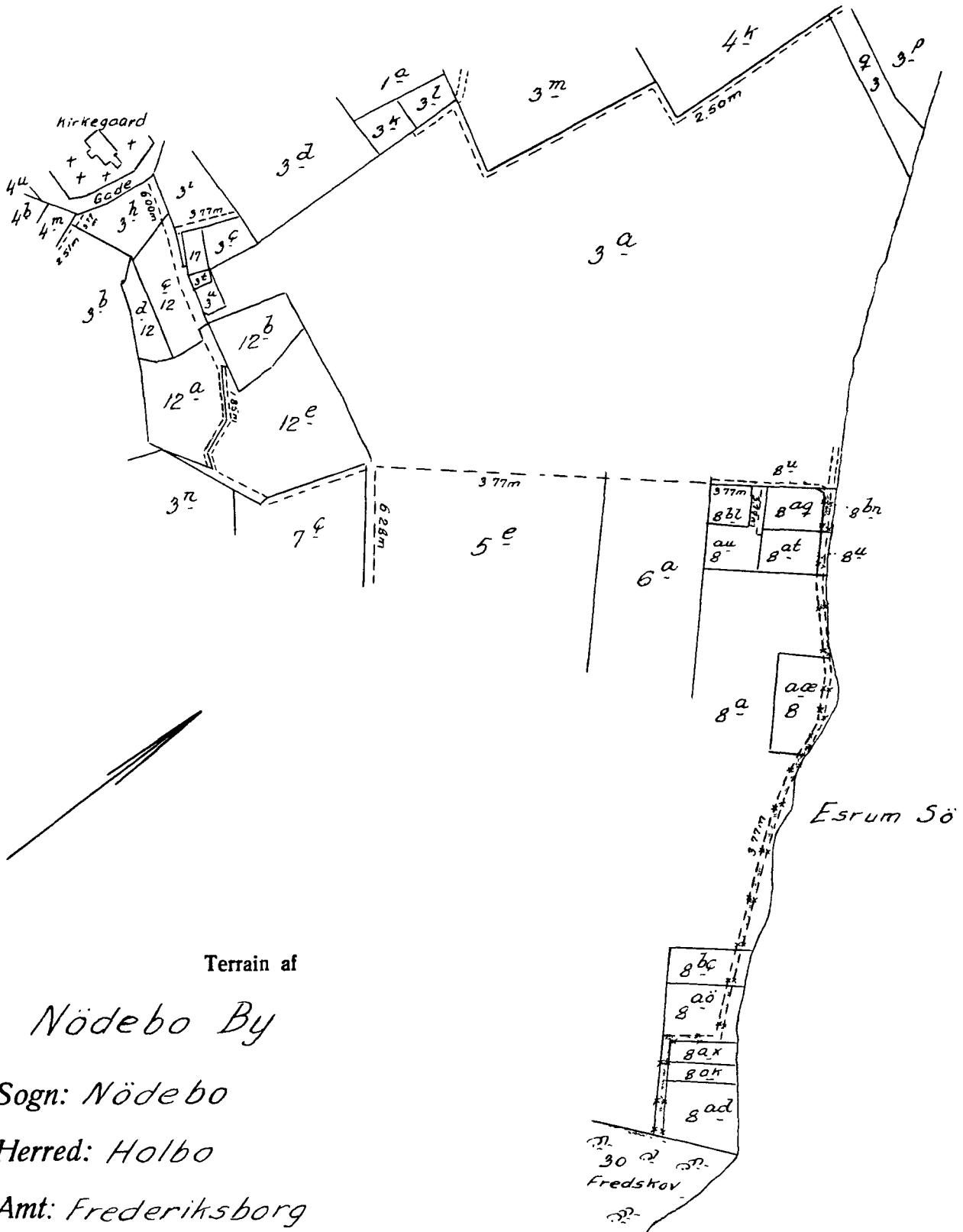
Carl Zahlmann L. Harboe L.B.Brüel

Freeningsgrænser:

sammenfaldende med Skel

ikke sammenfaldende med Skel

Terrain af

Nødebo By

Sogn: Nødebo

Herred: Holbo

Amt: Frederiksborg

Udfærdiget i Februar 1948

Direktoratet for Matrikulsvæsenet

Maalestoksforhold: 1:4000

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 00226.00

Dispensationer i perioden: 15-02-1989

Naturfredningsnævnet
for
Frederiksborg amts nordlige
fredningskreds
Folehavevej 1, 2970 Hørsholm
Tlf. 02 86 15 50

År 1989, den 15. februar kl. 9.30 afholdt fredningsnævnet for Frederiksborg amts nordlige fredningskreds møde i Nødebo under ledelse af formanden, dommer P. H. Raaschou og med Henrik B. Rasmussen og Gudrun Wium-Andersen som udpegede nævnsmedlemmer.

Der foretoges:

F.S. 171/88

Behandling af andragende om tilladelse til opførelse af sommerhus på ejendommen matr. nr. 8 br Nødebo, der er omfattet af søbeskyttelseslinie (Esrum sø), og af overfredningsnævnskendelse af 26/1 1954.

For Hovedstadsrådet mødte Ole Nørgaard.

For Esrum skovdistriktet mødte skovrider Lars Toksvig.

For Hillerød kommune mødte Marianne Hertz.

Danmarks Naturfredningsforening fandtes ikke mødt.

For ejendommens ejer mødte landinspektørfirmaet Gulstad & Hübbe v/landinspektør Gulstad.

Nævnsformanden redegjorde for indholdet af overfredningsnævnets kendelse af 26. januar 1954.

Landinspektør Gulstad redegjorde for projektet og tilkendegav, at han ikke vil stå stejlt på en placering af bebyggelsen som anført på situationsplan af 17. november 1988. Han begærede dispensation til opførelse af bygning på et byggefelt begrænset af forkant mod søen af carport på naboejendommen mod syd, matr. nr. 8 bs.

Det kunne ikke straks oplyses, hvorvidt den omhandlede carport er lov opført.

Foto-venter

1311/2-0001

222 25

NS:K

Marianne Hertz vil over for nævnet redegøre for carportens tilblivelseshistorie.

Lars Toksvig tilkendegav, at bebyggelsen bør holdes på samme linie som eksisterende bebyggelser på nabogrundene.

Nævnsformanden tilkendegav, at nævnet vil tage stilling til sagen, når kommunens redegørelse for carporten foreligger.

Sagen udsat.

P. H. Raaschou ..

År 1989, den 16. marts foretog formanden for Fredningsnævnet for Frederiksborg amts nordlige fredningskreds, dommer P. H. Raaschou sagen

F.S. 171/1988

- fortsat -

Ingen var mødt eller indkaldt.

Nævnsformanden bemærkede, at han efter modtagelse af Hillerød kommunes redegørelse af 17. februar 1989 har forelagt sagen for nævnsmedlemmerne med indstilling til afgørelse, og at nævnsmedlemmerne den 6. og 8. marts 1989 har tiltrådt, at der meddeles tilladelse til bebyggelse som nedenfor fastsat.

Nævnets traf derefter i medfør af naturfredningslovens § 47 a følgende

a f g ø r e l s e :

Det tillades, at der på ejendommen matr. nr. 8 br Nødebo opføres et sommerhus i overensstemmelse med det forelagte projekt, således at enhver del af bygningen opføres landværts en linie trukket med østfacaden på garagen på matr. nr. 8 bs som østligste begrænsning.

Denne afgørelse kan inden 4 uger ankes til Overfredningsnævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, Frederiks-

borg amtsråd, Hovedstadsrådet, kommunalbestyrelsen, Skov- og naturstyrelsen, skovdistriktet samt anerkendte foreninger og institutioner, der virker for gennemførelse af naturfredningslovens formål. Den meddelte tilladelse må derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb, jfr. naturfredningslovens § 58.

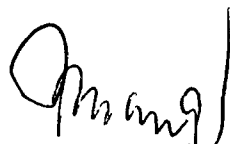
Henrik B. Rasmussen

P. H. Raaschou

G. Wium-Andersen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Hørsholm, den 17. marts 1989.

P. H. Raaschou

vandrestiforløb. Amtet henviser endvidere til, at kommunen har oplyst, at Pramvejen i dag har status som privat fællesvej frem til matr.nr. 8ak Nødebo By, Nødebo, og at det kunne konstateres, at Pramvejen fungerede som tilkørselsvej for 17 ejendomme. På den sidste strækning bag de 3 grunde ved Nødebo Holt har stien status som offentlig sti. Hele strækningen har desuden status som offentlig sti i henhold til vejloven. Private fællesveje, private fællesstier og almene stier kan i henhold til vejlovens kap. 10, § 97 om stier, optages i kommunens stifortegnelse som offentlige stier. Ved denne procedure bliver stierne omfattet af vejlovens bestemmelser som færdselsarealer for cyklende og gående. Ifølge Hillerød Kommunes stifortegnelse løber sti 107 fra Nødebo Holt ved matr.nr. 8ad's sydlige skel hjørne mod nordvest, herefter mod nordøst og igen mod nordvest til den private fællesvej Søbredden. Forud for byrådets godkendelse af stifortegnelsen den 20. juni 1991 var fortegnelsen fremlagt til offentligt gennemsyn i 4 uger fra den 6. marts til den 3. april 1991 og desuden offentligt annonceret i Hillerødposten i uge 10, 1991. Der er herefter ikke behov for at træffe yderligere afgørelser i medfør af vejloven.

Amtet har ved skrivelse af 18. december 2006 til Flemming Hansen præciseret, at Amtsrådets beslutning, hverken rummer rådighedsindskrænkning for beboerne eller umiddelbar statusændring i forhold til vejloven.

Hillerød Kommune har ved skrivelse af 10. maj 2007 bemærket, at Hillerød Kommune den 20. juni 1991 optog Pramvejen i det offentlige stiregister som sti nr. 107, i medfør af vejlovens § 97. Strækningen er derfor omfattet af vejlovens bestemmelser om offentlig sti, dvs. færdselsarealer, som fortrinsvis er for gående og cyklende færdsel.

Miljøcenter Roskilde har ved skrivelse af 18. april 2007 bemærket, at fredningsafgørelsen er truffet på baggrund af den dagældende lovgivning og oplyst, at offentlighedens færdsel i dag reguleres af vejlovgivningen, og at de pågældende fredningsafgørelser i dag er åbenbart overflødige. Cyklende trafik på den private fællesvej Pramvejen medfører ikke naturbeskyttelsesmæssige gener. Miljøcentret kan i øvrigt henholde sig til den daværende tilsynsmyndighed Frederiksborg Amts vurdering af sagen af 5. april 2006. I skrivelse af denne dato til Flemming Hansen anførte Frederiksborg Amt, at fredningerne har til formål at sikre og udbygge den eksisterende adgangsret - ikke at begrænse denne. Ligeledes vurderes, at fredningerne ikke forbyder færdsel på vejen, der er lovlig i henhold til anden lovgivning. Pramvejen har efterfølgende i medfør af vejloven fået status som privat fællesvej og offentlig sti med deraf følgende retningslinier for almenhedens færdsel. Inkludering af Pramvejen i stiforløbet rundt om Esum Sø vil ikke medføre ændringer i forhold, der er omfattet af fredningskendelserne.

Flemming Hansen har ved skrivelse af 5. november 2006, mail af 20. december 2006 og mail af 20. februar 2008 med bilag præciseret vejlavets standpunkt og har herunder lagt afgørende vægt på, at der i fredningskendelserne alene er tillagt almenheden uhindret adgang til at færdes til fods på Pramvejen, heraf følger, at fredningskendelserne er til hinder for, at cykelkørsel kan tillades på Pramvejen. I modsat fald ville ordene til fods været overflødige. Cykelkørsel vil være til stor gene for de mange fodgængere, som kendelsen vil sikre uhindret adgang til at færdes på stien. I løbet af blot en enkelt uge har 200 skrevet under på protest imod planerne om at føre den cyklende trafik på den kommende Esum Sø sti ad Pramvejen. Kommunen har i 1997 opsat forbudsskilt C21 ved Pramvejen, som betyder, at kørsel, herunder cyklende kørsel, i begge retninger er forbudt. Ved underskilt blev det antydnet, at kun beboere eller gæster med ærinde til en af vejens beboere måtte færdes på denne på anden måde end til fods. Endvidere henvises til amtets brev af 18. december 2006, hvor amtet erkender ikke at have myndighed i forhold til vejloven.

Besigtigelse mv.

Fredningsnævnet har den 5. marts 2008 afholdt besigtigelse på Pramvejen og har herunder holdt møde med flere af vejens beboere, Hillerød Kommune og Miljøcenter Roskilde. På en del af strækningen viste Pramvejen sig at være meget smal.

Under mødet præciserede Hillerød Kommune, at der ikke fra myndighederne foreligger en aktuell ansøgning til Fredningsnævnet om stillingtagen til, om et konkret projekt måtte være i strid med fredningsafgørelserne. Der skal alene tages stilling til, om der er fredningsbestemmelser, der udelukker almenheden fra at cykle på Pramvejen. Dette er efter kommunens og Naturfredningsforeningens opfattelse ikke tilfældet.

Flere beboere støttede det af Flemming Hansen anførte i brevene til Fredningsnævnet og henviste bl.a. til, at cykelstien rundt om Esrum Sø på pågældende strækning mere hensigtsmæssigt kan løbe langs Nødebovej. Der kan ikke lægges afgørende vægt på, at Pramvejen er optaget i Hillerød Kommunes stiregister, og at der ikke i sin tid blev klaget herover. Kommunen har tilsyneladende i en længere periode slet ikke været opmærksom på, at der foreligger fredningskendelser, der regulerer området, og der bør tages betydelige hensyn til de overordentlig mange lokale protester mod at udefra kommende cyklister, herunder mountainbikes forstyrrer et ellers fredfuldt område. Der er derimod ikke indsigelser mod, at lokale bruger Pramvejen som cykelsti. Afgørende er det, at en sproglig forståelse af fredningsafgørelserne ikke kan føre til andet resultat end, at cykling ikke er tilladt.

Ved en efterfølgende mail af 12. marts 2008 har vejlavnsformanden bl.a. rejst spørgsmål om, hvorvidt Marianne Løvdal burde have deltaget i sagens behandling. Der henvises herved til, at det efter kommunalreformen tilkommer Hillerød Kommune at påse, at fredningsbestemmelser overholdes og at Marianne Løvdal er medlem af Hillerød Byråd. Som formand for Teknisk Udvalg må hun være den øverst ansvarlige for såvel opgaver vedrørende Esrum Søsti som for fredningsbestemmelsernes overholdelse. Samtidig må hun betragtes som den politisk overordnet den repræsentant for kommunen, der udtalte sig under besigtigelsen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Fredningsnævnets afgørelse er truffet af Fredningsnævnets tre medlemmer: Olaf Tingleff (formand), Niels H.V. Olesen og Marianne Løvdal.

Hillerød Kommune er ikke ansøger eller part i sagen, og der er ikke oplyst om nogen større økonomisk eller anden lignende væsentlig kommunal interesse i sagen. Selv om kommunen er blevet tilsynsmyndighed efter naturbeskyttelsesloven, og myndighed efter vejlovgivningen, må endvidere henses til, at kommunen ikke direkte er myndighed i sagen om en generel fortolkning af fredningsbestemmelserne. Allerede af den grund, og efter en samlet vurdering af interesserne i sagen, findes de af vejlavet anførte forhold ikke at kunne indebære, at det pågældende medlem af Fredningsnævnet er inhabil.

Fredningsnævnet træffer som det klare udgangspunkt ikke afgørelse om, hvorledes en fredningsbestemmelse skal forstås, hvis ikke dette sker som led i behandlingen af en ansøgning om fredning eller dispensation fra en fredningsbestemmelse. Skov- og Naturstyrelsen, der har overtaget søstiprojektet fra amtet har ikke rettet henvendelse til nævnet om sagen. Som sagen er forelagt, må nævnet forstå det således, at der herefter ikke i denne sag, på nuværende tidspunkt, foreligger en egentlig konkret ansøgning om dispensation fra fredningsbestemmelser eller en begæring om en bekræftelse på, at et konkret projekt ikke er i strid med en fredning.

Henset til sagens forhistorie har nævnet imidlertid fundet undtagelsesvist i denne sag at burde fremkomme med en mere generel og præjudiciel fortolkning af fredningsbestemmelserne på det punkt, hvor der er opstået uenighed. Nævnet tager derimod ikke stilling til noget konkret projekt.

Ved fredningsafgørelserne anføres, at almenheden har uhindret ret til færdsel til fods på Pramvejen. Det fremgår, at sådan færdselsret vurderes at være af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv, og det nævnes, at der fra vejen er en meget smuk og af almenheden særdeles påskønnet udsigt over Esrum Sø. Fredningen rummer i det væsentlige ikke andre bestemmelser. Fredningsnævnet finder på den baggrund ikke, at der ved fredningsafgørelserne kan spores noget ønske om at begrænse almenhedens adgang til Pramvejen eller nærmere at regulere under hvilke betingelser almenheden i givet fald må benytte Pramvejen som cykelsti.

Fredningsnævnet finder på den baggrund ikke, at naturbeskyttelseslovens regler om fredninger, og de konkrete fredningsafgørelser, regulerer, om der må cykles på Pramvejen. Disse regler giver med andre ord på den ene side ikke ret til cykling på vejen, og reglerne forbyder på den anden side ikke cyklende i at benytte vejen.

Om cyklende *i forhold til vejlovgivningen* må benytte Pramvejen, eventuelt i forbindelse med, at den i en eller anden form måtte indgå i en kommende cykelsti rundt om Esrum Sø, henhører ikke under Fredningsnævnets kompetence.

Olaf Tingleff
nævnsformand

Vejledning om klage

Afgørelsen kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder og lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser. Klage skal stiles til Naturklagenævnet og sendes til Fredningsnævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet tilsende klageren en opkrævning. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrdordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold i sin klage.

Denne afgørelse er sendt til:

Vejlavet Pramvejen, att.: formand Flemming Hansen, Pramvejen 26, Nødebo, 3480 Fredensborg
Hillerød Kommune (2007/08077 003)

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite Hillerød

By- og Landskabsstyrelsen

Miljøcenter Roskilde (ROS-412-00056)

Friluftsrådet

Friluftsrådets amtsformand Poul Erik Petersen

DOF, natur@dof.dk